

جاڭا سايلاردا ۋەربىر ادام قۇلىشنا كۇرەس جاساۋعا ءىيس

— اۆتونومىيالى رايوندىق 10 ـ رەنگى پارتيا قۇربلىيسىڭ اشلىۋى رايونىمىزداعى قالىڭ پارتيا مۇشەلەرى، كادىرلار ، بۇقارالار اسىندا قۇرۇڭس قۇرعادى

لىك مانگە يە . بۇدان كەيىن ۋەبىز تارىباع ـ تاي ءۇيىندى دامىتۇ ـ ەسك اشۇ سىناق

رايونى تارىاعاتاي وڭتۇستىك ەكونوميكا ـ لىق ءالسىزى جانە تىيانشان سولتۇستىك بوكەبىرى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ ما ـ ڭمزدى ترەكنى قالالاردىن كۇش سالا تۇل ـ

ەالاۋدى توڭمىرەكتەي وتىرىپ، مۇناي خېميا ونەركاسىبن، توقماسلىق، كىمىم ـ كە ـ شەكتى، ەگىن، مال شارۋاشلىمىن، جابىدىق جاساۋدى، بيولوگيالىق جاڭما ما ـ تەربىيالىدى، جاسىل ازىق ـ تۇلىكتەردى ما ـ نەرلەۋدى نەگىز ەتكەن وسىزاماندىانغان ساۋدا ـ سايلحات جانە ەكولوگيالىق باقشا قالاسىن قۇرىپ، سەنىمدى بەكەمدەپ، تىياناتقاندردۇدى مىقتاپ يگەرىپ، نىتىقا ـ تى، جاراسىمدى، گۈلدەنگەن، باي، ور ـ كەنبەتتى، العا باسقان، تىنىش ۇمىسر، شات ـ شادىمان تىرشلىك كەشىرگەن، ەكولوگىياسى تاماشا جاڭما داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇعا كۇش ـ قۇات قوسامىز ”.

جاڭا دامۇ ۇستانىمىن دايەكتىلەندىرىپ، اناعۇرلىم زور سىكەرلىك كورسەتۇگە قۇلىشىندى

ەركىن قۇربان اتۇش قالاسى سۇنتاع اۋلىى شورۇق قىستاعىنىڭ تۇرەم ـ نى. 20۱4 ـ جىلى ول اتۇش قالاسى بەيشان ەكولوگيالىق ورمان ۇوسرۇ بازا ـ سىنا ورمان قورعاۋشى بولسى قابىلدانا ـ دى. ”پارتيا قۇربلىتاينىدا العا قويليلغان ند ـ

سانالاردان ۇوز قىزمەتىمىڭ ەرەكشە ما ـ ڭمزدى ەكەندىگىن سەزىندىم .مەن ۇزدىكىسىز قۇل ـ شىنىپ، ۋمىزدىڭ ىبالى بايلىمىمىزدى ىچاسى قور ـ عىلىن” ـ دەدى ەركىن .

”بايباندامادا ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ مەن قۇرۇدى كۇشەيتۇ ورتاعا قور ـ يىلدى، بۇل ورمان قورعاۋشىلاردى ايد ـ رىقشا جەلىپىندىردى ـ اتۇش قالاسىنىڭ ەكولوگيالىق ورمان ۇوسىرۇ بازاسى بارغان سايىن جاسىلدانىپ، بارغان سايىن كورىكتەندى، ۋەبىز الدا ورمان ۇتۇرى مول، اعاش ۇتۇرى مول، كوپ ساتىلى جانە اۋان ۇتۇرلى جاسىلداندىرۇ، ەكو ـ لوگىيانى جونگە سالۇ نىچىنەنەرياسى اتقا ـ رىپ، ناتشانىڭ، بەيشانىڭ ەكولوگيالىق ورمان ۇوسىرۇ بازاسىن شىن مانىندە بۇقارانىڭ ىجەمسى شاربايعانا ، ەدىلدا اعاشىنا ىنالىدىرىپ، كەزىندەگى تاقىر تاۋدى بۇقارانىڭ بايۇداعى ىبالى بايلىمىنا ىنالىدىرامىز “، ـ دەدى اتۇش قالالىق ورمان جانە جايلىم مەكەمەسىنىڭ كەڭسە مەڭگەرى ۇشىسى ۋانۋار تاش .

”بايبانداما جۇرت كوڭلىن جەلىپىندى ـ رىپ، جاۋنىگەرلىك جىگەردى تاسقىندا ـ تىپ، ۋمىزدىڭ بۇدان كەيىنگى قىزمەتد ـ مىزگە ايقىن بەتالىس كورسەتتى . ۋمىز ىقارلى دالا مۇزدى القاپ تا بالى بايلىق ۇستانىمى بەرىك ۇستانىپ، قار ـ مۇز سا ـ يحاتىن ۇزدىكىسىز ويداعىداي دامىتامىز ”. كوكتوعاي اۋداندىق مادەنيەت، دەنە تارىبە، رادىيو ـ تەلەۋىزىيا جانە ساياحات مەكەمەسىنىڭ باستىعى گۇ فاڭ بىلاي دەدى: كوكتوعاي اۋدانى اۆتونوميالى را ـ يوننىڭ التايغا جۇكتەگەن قىسقى قار ـ مۇز ساياحات ەكونوميكاسىن دامىتۇداعى وزەكتى رايون ورنىن ارقاۋ ەتە وتىرىپ، كوكتوعاي قار ـ مۇز ساياحات كاسىبىن دامىتۇدى جانە قۇرۇدى ۇزدىكىسىز جەدەل ىلگەرىلەتەدى . قىسقى ساياحات ونىمىدىرىنىڭ كاسىپ كۇيىن بايىتۇ بارد ـ سىندا مەيپاننانا، جول قاتىناس، قالاشىق وڭىرلەرىن كورىكتەندىرۇ، جارىقتاندىرۇ سياقتى نەگىزدىك قۇربىلارلار قۇربىلىسن اناعۇرلىم جەدەلدەتىپ، ساياحاتشى قابىل ـ

ىباسى 1 ـ بەتتە)

ۋەبىز شى جىنپىڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىيتەتىنىڭ پارمەندى باس ـ شىلىمىندا، اۋەلىگى ماقساتتى ۇمىتپاي، بو ـ رشتى ەستە بەرىك ساقتاپ، جاڭا تارىيىي باساتامادا جاڭما داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇ ۇلى ۇسىن ۇزدىكىسىز العا ىلگەرلەتىپ، اۆتونوميالى رايوندىق 10 ـ رەتكى پارتيا قۇربلىتاينىدا كەسكىندەلگەن ايبىىندى جوبانى تاماشا رەالدىققا اينالدىرۇمىىز كەرەك . ۋمىرىنىشى، سايباسى ادالدىقتى باتىل ـ دىقپەن ورنىنداۋ كەرەك. ”ئورت تانىمدى ىكۇشەيتىپ، ىتورت سەنىمدى ى بەكەم ـ دەپ، ىەكسىنى قورعاۋدى ى ورنىداپ، سايباسى تۇجىرىمىداۋ قابىلەتىن، سايباسى ۇتۇسىنۇ قابىلەتىن، سايباسى اتقارۇ قابىلەتىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتىپ، يدەيادا، سايباسى ـ دا، ارەكتەتتە شى جىنپىڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىيتەتىمەن وسكە ـ لەڭ ۋمىر اۋىزىدىلىقتى ساقتاپ، بەلدى بەكەم بۇپ پارتياعا ىلەسۇ، استە بۇلجىماۋ كەرەك .

جاڭما بولاشققا تالىپىىپ، ەكپىندەي ىلگەرلەلۇگە كۇش ۇيىستردى

بايبانداماداعى جۇرت كوڭلىن جەل ـ پىندىرەتىن ساندى مالىمەتتەر، شىندىققا جۇڭسىپ، ناقتى سىتەلگەن شارالار، ايبىند ـ دى دا كوركەم جوبالار نەگىزگى ساتىدا ـ عى كادر، بۇقارانى بولاشقاتتىعى 5 جىلعا زور ۇمت ارتقىزدى .

”بايبانداما ەرەكشە، باسىمدىققا يە كاسىپ سالالاردىن شىنايى، ويداعىداي يگەرىپ، 1 ـ ، 2 ـ ، 3 ـ كاسىپتەردى تو ـ عىستىرا دامىتۇ ايتىلدى . بۇل ۋمىزدىڭ بو ـ لاشقاتىعى دامۇعا بولعان سەنىمىمىز بەن ارىنىمىزدى اناعۇرلىم كۇشەيتتى ”. قارا ـ قاش اۋدانى ۇتۇۋات اۋلىى شوڭكول قىس ـ تاغى پارتيا ياپچىكاىسىنىڭ شۇجىي توتخت ـ ۋاق بىسلام: ”وتكەن 5 جىلدا پارتيانىڭ حالققا ىتىمىدى سايباساتارىنىڭ كومەڭدە ـ دە، سۇيەمەلدەۋىندە شوڭكول قىستاعى شىت جاڭما بەينەگە ەنىپ، ەگىنىشى ـ مالشارلار اۋىل ـ قىستاق ساياحاتىن دامىتۇ ارىق ـ لى تۇرمىستارىن بارغان سايىن جاقسارتتى “، ـ دەدى .

توتختۇاق بىلاي دەدى: ”بىاعدار اتىق، نىسانا ايقىن بولعاندا عانا، ارەكەت شىراقى بولادى . بۇدان كەيىن مەن، ۇسوز جوق، ۇزدىكىسىز كۇرەس جاساپ، باسىملىق القاسىن نىتىماقتاستىرىپ، باستاپ، قىستاتىڭىڭ ۇتۇرلى قىزمەتىن ويد ـ داعىداي يگەرىپ، بۇكىل قىستاتقاعى پارتيا مۇشەلەرىن، بۇقارانى باستاپ، جەمىس ورمانىنىڭ سايباسىن جوعارىلا ـ تىپ، ونىمىدىلىگىن ارتتىرۇ قىزمەت تەبە ـ نىن ۇزدىكىسىز كۇشەيتىپ، ەرەكشە كاسىپ سالاسىن جەتىلدىرىپ، زورىياتىمىن “.

بايباندامادا ساياحات ارىقىلى شىنجياڭدى گۈلدەندىرۇ ستراتەگىياسىن ىشكەرىلەي اتقارۇ ورتاعا قويلدى . بۇدان بۇرانتالا قالالىق پارتكوم ۇكتى ۋولىمە ـ نىڭ ۇتىنبۇلاق قالالاشعى گىنىدىن جاڭما قىستاعىندا تۇراتىن ۇعىسۇ، تىمىدىلىك جاساۋ، توعىستىرۇ ى قىزمەت اترەتىنىڭ باىستىعى، ۋمىرىنىشى شۇجى عالت تەرەڭ اسەردى .

”بۇل ۋمىزدىڭ بۇدان كەيىنگى قىس ـ تاقتا تۇرۇ قىزمەتىمىزگە ايقىن بەتالىس كورسەتتى ارى بولاشقاتىعى تاماشا تۇر ـ مىسقا دەگەن ۇمىتىمىزدى مولايىتتى “ . عالت بىلاي دەدى: وتكەن ۋمىر مەزگىل ۋاقىتتا گىنىدىن جاڭما قىستاعىنىڭ نەگىزدىك قۇربىلىمىى زور جاقسارعاۋ يە بولسى، اۋىل ـ قىستاق ساياحاتىن دامىتۇعا بەرىك نەگىز قالاندى . گىنىدىن جاڭما قىستامى ەرەكشە ەكولوگيالىق اۋىل شارۋاشلىمى ساياحاتد ـ نان ۇلكى كورسەتۇ قىستاعى “ قۇربىلىسن ارقاۋ ەتە وتىرىپ، اۋىل شارۋاشلىق سەرۋەنى، سالت ـ سانا، سەيىل ـ سەرۋەن دەمىلىسى، ەرەكشە حالقتىق تۇ ـ سەلحانا سايقاتىلار شوغىرلى ۋمىر تۇلعالاند ـ دىرىلغان اۋىل ـ قىستاق ساياحات اىگىلى قىستاعىن تۇلعالاپ، قىستاق تۇرىعىنداردىن كىرىستەرىن ارتتىرىپ، بايۇعا باستايدى .

(تىلىشى جاك تىلىڭ، قاتىناسقان تىل ـ شىلەر ىپارىزات ابدۇل، جاڭ يانفاڭ، ىرايدا، سۇڭ يا ـ ۇن، سۇڭ ۇيگو، ەرىكتى ىتلىشى خۇ جىنلياڭ)

ارناسىنا قىزمەت وتەپ جانە ونىمەن تو ـ عىسىپ، قوعام ورنىقتىلىمىن، نىندەتتىن ساقىتاتىۇ ـ تىزگىندەۋدى داۋىيلاندىردۇ ـ دى، ۇندىرىس حاۋىپسىزدىگىن ۋمىسر تۇتاس جوسىپارلاپ، ويداعىداي يگەرىپ، حالقتى وزەك ەتكەن ەكو ـ نوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن ىل ـ گەرەلەتىپ، شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتە ـ لمىى مەن بايباندى تىنىشتىغىنىڭ زاتتىق نەگىزىن بەكەمدەۋ كەرەك .

التىنىشى، حالق تۇرمىسىن ۇزدىك ـ سىىز قامتاماسىز ەتۇ، جاقسارتۇ كەرەك . باستان ـ اياق حالقتى كوڭلىدىڭ تورىنە قويىپ، حالققا تىمىدىلىك جاساۋ نىچىمە ـ نەرياسىن ۇزدىكىسىز، ىشكەرلەي ويداد ـ عىداي اتقارىپ، رەفورمانىڭ، دامۇدىڭ جەتتىستىكتەرىنىڭ ار ۇلت بۇقاراسىنا اناعۇرلىم كوپ، اناعۇرلىم ەدىل تىمىدە ـ لىىك جەتكىزۇنىنە مۇمكىندىك جاساپ، ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابسى سەزىمىن، باقت سەزىمىن، حاۋىپسىزدىك سەزىمىن، اناعۇرلىم تولق، اناعۇرلىم قامتاماسىز، اناعۇرلىم بايباندى ەتۇ كەرەك .

جەتىنىشى، ۇلتىتار نىتىمامىن بەكەم ـ دەۋ، دامىتۇ كەرەك . پارتيانىڭ ۇلت سا ـ ياساتىن جالىپى بەتتىك تىياناتقاندىرىپ، جۇڭخۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۇدى نەگىزگى جەلى ەتۇگە تاندىردۇ جاعىندا كۇش سالىپ، شىنايى ۇيد ـ رەنۇدى، شىنايى ۇتۇسىنۇدى، شىنايى سەنۇدى، شىنايى قولدانۇدى شىن مانىندە ورنىداپ، سايباسى جاققان شىنايى مويىنداۋ ـ دى، يدەيالىق جاققان شىنايى مويىنداۋدى، نازارىيالىق جاققان شىنايى مويىنداۋدى، سۇيىسەپتىشلىك جاققان شىنايى مويىنداۋدى شى جىنپىڭ جاڭما ەاۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىنىڭ بەرىك سەنۇشلىرى، باتىل قورعاۋشىلارى، سانالى ۇكتىستۇشلىرى، ادال اماليياتنا اىگىلەۋشىلەرى بولۇ كەرەك . ۇشىنىشى، نازاردى شىنجياڭدى جونگە سالۇ جالىپى جوباسىن تىياناتقاندردۇعا شوغىرلاندىردۇ كەرەك . باس شۇجى شى جىنپىڭنىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جونىندە ـ گى ماڭمىزدى سوزدەرى مەن ماڭمىزدى نۇسقاۋلارىنىڭ رۇخىن باتىل دايەكتىلەندىد ـ رىپ، تىياناتقاندىرىپ، 3 ـ رەتكى ورتالىق ـ تىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ىماجىلىسىنىڭ رۇخىن دايەكتىلەندىرىپ، تىياد ـ ناقتاندىرىپ، جاڭما داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ جالىپى جوباسىن تولىق، دالىمە ـ ەدال دايەكتىلەندىرىپ، قوعام ورنىقتىلىمى مەن بايباندى تىنىشتىق باس نىساناسىن مىقتاپ يگەرىپ، شىنجياڭ قىزمەتىنىڭ باستان ـ اىياق باس شۇجى شى جىنپىڭ نۇسقاغان دۇرس بەتالىسپەن العا ىلگەرلەۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك . ىتورتىنىشى، قوعام ورنىقتىلىمىن باتىل قورعاۋ كەرەك . باستان ـ اىياق ساقىتىق دابىلىن تىنباي قاعىپ، ۇنەمى قىرا ـ عىلقتى ساقتاپ، شىنجياڭدى زاڭمەن جونىگە سالۇعا تاباندى بولسى، پارتيا ـ ۇكى مەن، ارىميا، ساقشى، بىڭتۇان، حالق سايد ـ كەسە ارەكەت جاساۋعا تاباندى بولسى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ورنىقتىلقتى قورعاۋدى زاڭمەن جونىگە سالۇدى ۇدايىم ـ لاندىردۇدى جايپاي ىلگەرلەتىپ، قوعامد ـ دىق كەلىلى جاعايدىنىڭ ۇزدىكىسىز ورنىقت ـ تىلىمىن، ۇزاق ۇاقىتت ورنىقتىلىمىن باتىل قورعاۋ كەرەك .

بەسىنىشى، رەفورما مەن دامۇدى ۋمىر تۇتاس جوسىپارلاپ ىلگەرلەتۇ كەرەك . بارلىق رەفورماعا، دامۇعا جۇڭخۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن كورنەكتىلەندىرۇ ىمانىن، ۋمىر تۇتاستىقتى قورعاپ، بولشەك ـ تەۋىشلىككە قارسى نۇرۇ ىمانىن، حالق تۇرمىسىن جاقسارتۇ، جۇرت تىلەگىن تو ـ عىستىرۇ ىمانىن ۇستەپ، ورنىقتىلىق بارد ـ سىندا ىلگەرلەلۇ قىزمەت جالىپ ارناسىنا تا ـ باندى بولسى، جاڭما دامۇ كەزەڭنى تىياناتق ـ ەتىپ، جاڭما دامۇ ۇستانىمىن تولق، دالىمە ـ ەدال، جايپاي دايەكتىلەندىرىپ، جاڭما دامۇ

تاباندى بولسى، ىكومىر قىشقىل گازد ـ نىڭ شىععارىلدۇن ەڭ جوعارى مانەنن اسىرماۋ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتىنارپ ـ تاندىردۇ ى تالايىن دايەكتىلەندىرىپ، تاۋدى، وزەندى، ورماندى، اتىزدى، كولىدى، جايلىمىدى، ۇشولىدى ۋمىر تۇل ـ هالاندىرىپ قورعاۋ مەن جۇيەلى جونىگە سالۇعا تاباندى بولسى، ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇدىڭ جالىپى بەتتىك جاسىل تىپىكە وزگەرۇىن ىلگەرلەتىپ، اسپانى اشىق، جەبرى جاسىل، سۇى تۇنىق كورىكتى شىنجياڭ قۇرۇ كەرەك . ون ۋمىرىنىشى، بىڭتۇاننىڭ رەفور ـ ماسىن، دامۇىن قولداۋ كەرەك . بىڭتۇان مەن جەرگىلىكتى ورنىن ۋمىر تۇتاس جۇيە، بىڭتۇان مەن جەرگىلىكتى ورنىن ۋمىر وتباسى يدەياسىن بەرىك ورناتىپ، بىڭتۇاننىڭ وڭتۇستىككە قاراي دامۇىن، ىشكەرلەي رەفورما جاساۋىن، ورنىقتە ـ لمقتى قورعاۋ، شەكارانى كۇزەتۇ قابىلە ـ تىن جوعارىلاتۇىن بار كۇشپەن قولداپ، بىڭتۇان مەن جەرگىلىكتى ورنىنىڭ تەرەڭدەي توعىسىپ دامۇىن ىلگەرلەتۇ كەرەك .

ون ەكىنىشى، پارتيانى جايپاي قاتاڭ جونىگە سالۇدى ىلگەرلەتۇ كەرەك . جاڭما داۋىردەگى پارتيا قۇربلى ـ سى باس تالايىن مۇقيات تىياناتقاندىد ـ رىپ، پارتيانىڭ سايباسى قۇربىلىسىن ۋمىر تۇتاس باسىملىققا لىپ، پارتيانىڭ سايباسى قۇربىلىسىن، يدەيالىق قۇربلى ـ سىن، ۇيمىدىق قۇربىلىسىن، ستىل قۇرد ـ لىسىن، ىنارتىپ قۇربىلىسىن جالىپى بەتتىك ىلگەرلەتىپ، جاڭما داۋىردەگى جاقسى كادر وشلمەىنە جانە ۇلتىتىق وڭىرلەردەگى كادىرلاردىڭ سايباسى ول ـ شەمىنە تاباندى بولسى، باسىملىق القا ـ سى، كادر، دارىندىلار قوسىنى، نەگىز ـ گى ساتى ۇيمىى جانە نەگىزگى ساتى بىلىگى قۇربىلىسىن كۇشەيتىپ، پارتيا ستىلى، پاكىتك قۇربىلىسى مەن شىرىك ـ تەسۇگە قارسى نۇرۇ كۇرەسىن تەرەڭدەتسىپ، ستىلىلى پاك، سالتى دۇرسى سايباسى ەكولوگىيا قالىبتاستىرىپ، پارتيانىڭ شىنجياڭداعى بىلىك جۇرگىزۇ نەگىزىن ۇز ـ دىكىسىز بەكەمدەۋ كەرەك .

چىن چۇانگو سوڭىندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: شى جىنپىڭ جول ـ داستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىيتەتىنىڭ توڭمىرەگىنە اناعۇرلىم تىغىز نىتىماقتاسىپ، شى جىنپىڭ جاڭما ەاۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىن جەتەك ـ شى ەتۇگە تاباندى بولسى، پارتيا 19 ـ قۇربلىتاينىنىڭ جانە 19 ـ كەزەكتى ورتا ـ لىق كومىيتەت ەكىنىشى، ۇششىنىشى، ىتورتىنىشى، بەسىنىشى، التىنىشى جالىپ ما ـ جىلىستەرىنىڭ رۇخىن ىشكەرلەي دايەكتى ـ لمەندىرىپ، باس شۇجى شى جىنپىڭنىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى قۇربلى ـ هاندىغىنىنىڭ 100 جىلدغىىن قۇتتىقتاۋ جىيالىسىنىدا سويلەگەن ماڭمىزدى ىسو ـ زىنىڭ رۇخىن دايەكتىلەندىرىپ، تىياناقتاندىرىپ، ورتالىقتىڭ ۇلت قىزمەتى ىماجىلىسىنىڭ جانە 3 ـ رەتكى ورتالىقتە ـ تىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭ ـ گىمە ىماجىلىسىنىڭ رۇخىن دايەكتىلەند ـ دىرىپ، تىياناتقاندىرىپ، جاڭما داۋىر ـ دەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى جونىگە سالۇ جالىپى جوباسىن، اسىرەسە، قوعام ورنىقتىلىمى مەن بايباندى تىنىشتىق باس نىساناسىن دايەكتىلەندىرىپ، تىياناتقاندىد ـ رىپ، ۋمىر تىلەك، ۋمىر نىيەتىپىن، نىتتە ـ جاقناما ەكپىندەي ىلگەرلەپ، شىنايى يگەرىپ، ناقتى سىتەپ، بەرىلە شوگەل ـ دىكىپەن سىتەپ، نىتىماقتى، جاراسىمدى، گۈلدەنگەن، باي، وركەنبەتتى، العا باسقان، تىنىش ۇمىر، شات ـ شادىمان تىرشلىك كەشىرگەن، ەكولوگىياسى ناما ـ شا جاڭما داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىس ـ تىك شىنجياڭ قۇرۇ جولىندا قاجىماي ـ تالهاي كۇرەس جۇرگىزەبىلك .